

**Teplické
proměny**

STŘEDOVĚKÉ TEPLICE

Zámecké náměstí tvořilo nejstarší jádro původních Teplíc. Do dnešních časů se také jeho půdorys i podoba téměř nezměnily. Dobová kresba zachycující zdejší čilý ruch pochází z první poloviny 19. století

Podle pověsti Václava Hájka z Libočan byly teplické termální léčivé prameny objeveny již za vojvody Nezamysla roku 762 prasátkou rytíře Kolostúje. V té době již tedy zřejmě patřily Teplice nebo alespoň jejich blízké okolí pod Krušnými horami k trvale osídleným. Avšak teprve až ve 12. století vnáší prudké světlo do temnoty, do níž je ponořeno zrození Teplíc a jejich lázní.

Počátkem druhé poloviny

12. století dochází k založení benediktinského kláštera, o což se postarala původně durynská princezna Judita, kterou si král Vladislav I. zvolil za svoji druhou manželku. Tato údajně krásná, vzdělaná a podnikavá královna se v Teplících často zdržovala a po smrti svého manžela zde též prožila zbytek svého života.

Vykopávky provedené po 800 letech odhalily, k jak odvažné a osobité stavební činnosti v Teplících došlo. V přís-

Celkový pohled od severu na původní jádro starých Teplíc obehnaných hradbami ještě i v 18. století. Vlevo spatříme děkanský kostel a zámeckou budovu, vpravo pak dominantní starou původní radnici uprostřed dnešního náměstí Svobody.

ném románském slohu se poblíž dnešního Pravřídla tyčily impozantní štíty klášterních budov obklopujících monumentální trojlodní baziliku sv. Jana. Teplický klášter, jehož hospodářský význam byl založen četnými vesnicemi a rozsáhlými pozemky, tak vytvořil základ pozdějšího církevního a v dalších etapách též šlechtického panství.

V průběhu středověku se rovněž Teplice nechaly obehnat silnou zdí ochranných hradeb, které pak město svíraly až do konce 18. století. Původní staré jádro města, které vznikalo kolem kláštera a později kolem zámecké budovy a přilehlého náměstí, zasahovalo severním směrem Dlou-

Vykopávky poblíž centra a dnešního Pravřídla u zámku odhalily původní románský sloh, a tak potvrdily začátek historie Teplíc ve 12. století.

hou a Lázeňskou ulicí přes dnešní Mírové náměstí až k radnici a Krupské ulici. Od konce 18. století po zboření městských hradeb pak začala

zástavba zvolna opouštět někdejší historický půdorys a rozestupovala se i jinými směry.

PAVEL KOVÁŘ

**Ústecké
proměny**

STŘEDOVĚKÉ ÚSTÍ NAD LABEM

Ústí nad Labem se rozkládá na velmi členitém terénu v rozmezí od 136 m nad mořem při hladině Labe až po 587 m nad mořem. Jeho jméno se odvozuje od polohy při ústí říčky Bíliny do Labe. Prvně se o Ústí hovoří jako o celnici v roce

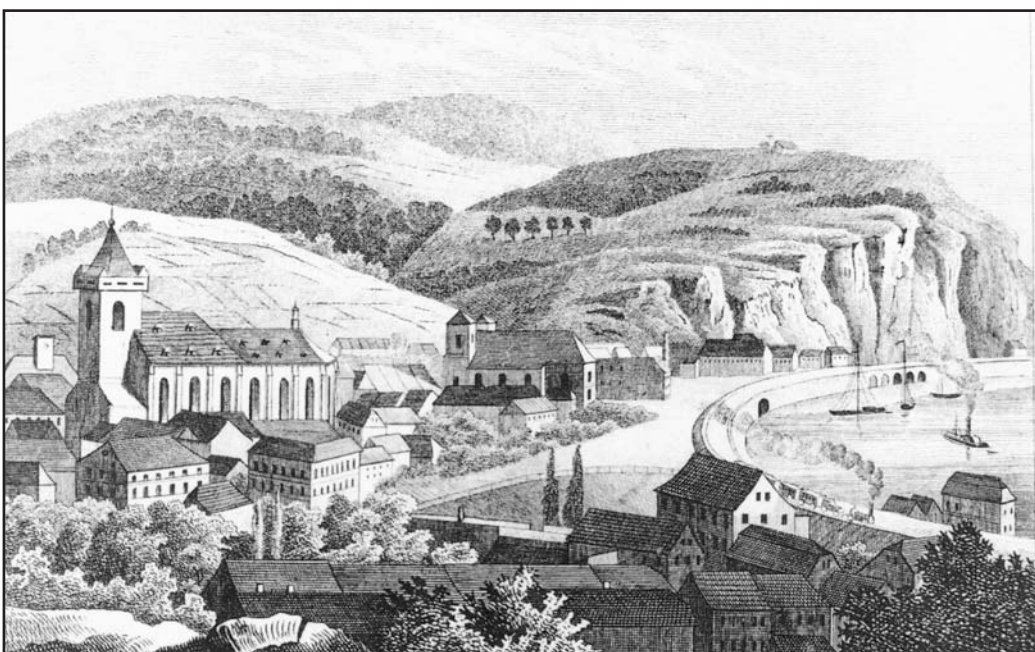
993, později také v roce 1057. Údajně však o něm byla objevena první zmínka již roku 827.

Výhodná poloha při řece a na křižovatce starých obchodních cest předurčovala Ústí k významné roli v dějinách

země, ale i k častému poškozování válkami a vpády cizích vojsk. Při původním královském hradu vznikla slovanská osada v místech proti dnešnímu hlavnímu nádraží. Předchůdce kostela sv. Vojtěcha byl rovněž její součástí. Roku

1186 se tam např. konala svatba dcery českého knížete Bedřicha se synem Oty z Míšně. Roku 1228 je zde také dokládáno významné tržiště.

Na město byla osada údajně povýšena za Přemysla Otakara II. kolem roku 1260, kdy také začalo docházet k budování ochranných hradeb. Podle údajů z roku 1278 patřilo pak již Ústí nad Labem k opevněným místům. Tehdy také původní hrad v centru města pozbyl významu postavením nového hradu Střekov. Rozloha vnitřního opevněného města měla pak činit kolem

Ústí nad Labem kolem roku 1855 zachycuje, že se z někdejšího středověkého rázu města začíná stávat stavebně, průmyslově a dopravně rozvíjející stavební celek již bez hradeb. Tou dobou se již rozvíjela silniční síť a projížděly tudy vlaky.

Pohled na město, stále ještě středověkého charakteru, kolem roku 1750 za vlády Marie Terezie směrem od řeky Labe.

13 hektarů. Středověký charakter Ústí nad Labem s hradbami pak až na některé dílčí změny vydržel prakticky do počátku 19. století.

PAVEL KOVÁŘ

Ústí nad Labem před třicetiletou válkou kolem roku 1610. Kresba zachycuje město obehnané hradbami směrem od východu, z prostor Mariánské skály.

www.tp-a.cz

SCVK

ZÁKAZNICKÉ
TELEFONICKÉ
CENTRUM
840 111 111
www.scvk.cz

www.tp-a.cz